

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
16.Bf.232/2017/16.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, 2017. év november hó 7. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A testi sértés büntettének kísérlete miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2017. július hó 7. napján kihirdetett, 28.B.618/2017/11. számú ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárás során felmerült 13.580,- (tizenháromezer-ötszáznyolcvan) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 2016. szeptember 16. napján kihirdetett, 10.B.XX.8/2016/21. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki testi sértés büntettében [Btk. 164. §. (1) és (3) bekezdés]. Ezért őt 8 hónap szabadságvesztésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 1 év próbaidőre felfüggesztette. Úgy rendelkezett, hogy végrehajtásának elrendelése esetén a szabadságvesztést börtönben kell foganatosítani, tartamába a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítandó, a terhelt a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra. Az eljárás során lefoglalt zsebkést elkobozta és a vádlottat kötelezte az addig felmerült 30.582. forint bűnügyi költség állam részére történő megfizetésére.

A vádlott által bejelentett fellebbezés eredményeként eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2017. március 23-án tartott nyilvános ülésen megállapította, hogy a vádlott cselekménye súlyosabban, életveszélyt okozó testi sértés büntette kísérletének minősülhet, majd ugyanezen nyilvános ülésen kihirdetett 31.Bf.12047/2016/7. számú végzésével - alapvetően arra tekintettel, hogy az elsőfokú bíróság túllépte a hatáskörét [Be. 373. § (1) bekezdés II. pont c) alpont megjelölésével] továbbá az indokolásból kitűnően megalapozatlansági okból is - a kerületi bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította, egyben az ügyet a megismételt elsőfokú eljárás lefolytatására a Fővárosi Törvényszékre tette át.

Iránymutatásként jelölte meg: A vádlott újbóli, az ellentmondások tisztázására törekvő kihallgatását, amennyiben ennek a feltételei fennállnak. Az elkövetés eszközéről történő egyértelmű állásfoglalást, beleértve az eszköz fizikai jellemzőinek a feltárását is, amely vonatkozásában a szemlét lehetőségként jelölte meg. Az orvosszakértő ismételt meghallgatását, amennyiben az elkövetés eszközéről megszerzett információk eltérnek a szakvéleményben korábban figyelembevettéktől. Az elkövetési magatartásnak - a sérülések keletkezési mechanizmusához viszonyított - részletes feltárását, ennek érdekében, amennyiben ez szükséges a sértett és a tanú ismételt kihallgatását és szembesítéseket elvégzését, valamint a vallomások egyéb (objektív) bizonyítékokkal történő

összevetését. Mind a bekövetkezett, mind a lehetséges súlyosabb eredmény meghatározását és annak a rögzítését is, hogy a súlyosabb eredmény milyen okból maradt el.

A Fővárosi Törvényszék 2017. július 7. napján kihirdetett, 28.B.618/2017/11. számú ítéletével a vádlottat - a törvényszék eljárásában ilyen tartalommal módosított - testi sértés büntettének a kísérlete [Btk. 164. § (1) bekezdés és (8) bekezdés I. fordulat] miatt emelt vád alól felmentette. Az eljárás során bűnjelként lefoglalt zsebkész lefoglalását megszüntette és azt a vádlottnak kiadni rendelte. Megállapította, hogy az eljárás során felmerült 107.830- forint büntügyi költséget az állam viseli.

Az ítélettel szemben az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, bűnösség megállapítása és büntetéskiszabása végett.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.534/2017/1. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta. Annak irányát - az elsőfokú ügyész által megjelölt cél fenntartása mellett - azonban megváltoztatta és az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta.

A fellebbviteli ügyészség véleménye szerint az elsőfokú bíróság ítélete a Be. 351. § (2) bekezdés a), b) és c) pontban írt megalapozatlansági hibában szenved, vagyis a tényállás bizonyos részeiben nincs kellően felderítve, a megállapított tényállás több ponton hiányos és iratellenes megállapításokon is alapul. Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének sem tett eleget teljes körűen, a bizonyítékokat ugyanis egyoldalúan értékelte. Az ítéleti tényállás megalapozatlansága miatt az első fokon levont jogi következtetést sem lehet helytállónak tekinteni.

Megalapozatlan az elsőfokú ítélet a tekintetben, hogy a törvényszék nem tisztázta a cselekmény idején és helyén uralkodó fényviszonyokat. Ennek megállapítása a vonatkozó vallomások mérlegelése és az azokból történő helyes következtetés levonása révén lehetséges. A cselekmény helyén és idején uralkodó fényviszonyok megállapításának egyrészt azért van jelentősége, hogy vizsgálható legyen, mit láthattak az eseményből a szobában tartózkodók, másrészt lényeges a jogilag releváns napszak meghatározása szempontjából is.

A büntetőjogi főkérdésben történő döntés szempontjából meghatározó annak a megalapozott eldöntése, hogy ki volt a támadó és milyen intenzitású támadás történt. Az adott kérdés eldöntéséhez - elsődlegesen a vádlott, illetve a sértett szavahihetőségének a vizsgálata körében - a törvényszék által figyelembevettekhez képest további szempontok értékelése is szükséges, amely szempontokat azonban nem tárta fel az elsőfokú bíróság. Így az elsőfokú bíróság - bár erre a bizonyítékok mérlegelése útján meg volt a lehetőség - nem határozta meg pontosan, miként volt berendezve a cselekmény helyszíne, és erre is tekintettel minek az eredményeként rongálódott meg a szobában lévő kisméretű asztal. A vádlott és a sértett támadó személye tekintetében ellentétes vallomásából ugyanis ellentétes elzuhanási irány következik, a megrongálódott asztal berendezés szerinti helye, az azt zuhanása folytán megrongáló személy ismeretében önmagában is alkalmas az elzuhanás irányának a kijelölésére és ez által valamelyikük vallomásának a megerősítésére. Tényfeltárási hiányosság, hogy a törvényszék nem nyilatkoztatta az orvosszakértőt a vádlott vallomásában szereplő, a sértetti bántalmazásból és annak következményéből várhatóan származó valamennyi vádlotti sérülése tekintetében. A szakértő e vonatkozású véleményét össze kellett volna vetni azzal, hogy „a vádlotton az esetet követően igazolható sérülés nem volt”. Az elsőfokú bíróság csupán a pofonütés elszenvedésének lehetséges következményeiről nyilatkoztatta a szakértőt, emiatt nem pontos az ítéletnek az a megállapítása „hogy a tárgyaláson meghallgatott szakértő szerint sem kellett a vádlotton sérülésnek lennie”.

Az ügyészszég álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségét azért nem teljesítette teljes körűen, mert csak azt vette figyelembe, hogy az orvos-szakértői vélemény szerint a sértett tényleges sérülései nem egyeztethetők össze a vallomásában előadottakkal, ezért a sértettet nem tekintette szavahihető személynek. Azt azonban nem értékelte, hogy a tárgyaláson adott szakvélemény tartalma ugyanígy cáfolja a vádlotti vallomást is.

A törvényszék ítéletének a hiányosságai a másodfokú eljárásban nem orvosolhatóak.

A másodfokú nyilvános ülésen az ügyész a fellebbezésben írtakat fenntartotta.

Ismét hangsúlyozta, hogy elengedhetetlen annak az ítéleti megállapítása, hogy milyen fényviszonyok uralkodtak a szobában a tettegesség idején, milyen volt a szoba berendezése, illetve szükséges szakértői bizonyítás lefolytatása arra nézve, hogy amennyiben a vádlott elszenvetde a sértett részéről az általa elmondott bántalmazást, nála milyen sérülések kialakulásával kellett volna realitással számolni. A cselekmény jogi megítélése szempontjából aggályos az elsőfokú ítéletben megállapított „éjszakai elkövetés”, valamint a vádlott jogos védelmi helyzetben történő cselekvőségének a megállapítása is.

Továbbra is az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

A másodfokú nyilvános ülésen a védő az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását indítványozta.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat megtartotta, az ítélet megalapozott, az elsőfokú bíróság maradéktalanul eleget tett az indokolási kötelezettségének. Törvényes az ítéletben megjelenő jogi következtetés is. Az eljárás hatályon kívül helyezés folytán történő megismétlése sem tenné lehetővé a tényállás pontosabb tisztázását az időmúlásra, illetve a cselekményben érintett személyek cselekménykori ittas állapotára tekintettel.

Az ügyészi fellebbezés alaptalan.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírált [a Be. 348. § (1) bekezdés].

Az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat maradéktalanul megtartotta.

Eljárása során figyelemmel volt a megismételt eljárás szabályaira [Be. XVI. fejezet „Általános rendelkezések” és I. Cím].

A vádlott védelemhez való joga megfelelően biztosítva volt, figyelemmel arra is, hogy a tárgyalás elején eljáró helyettes ügyvédjelölt a törvényben megkívánt gyakorlatát igazolta, majd a vádlott védelmét ügyvéd vette át és ő tartotta meg a védőbeszédet is [Be. 44. § (5) bekezdés] (7. alszámú másodfokú irat).

A törvényszék az eljárás valamennyi résztvevőjét a törvény szerinti módon figyelmeztette, annak megtörténtét és az arra adott válaszokat rögzítette. A sértettet emellett - az ügy tárgyát képező cselekmény természete miatt - az önváddal kapcsolatos relatív mentességi jogára meghallgatása közben is a megfelelő alkalommal figyelmeztette [Be. 82. § (1) bekezdés b) pont].

Szabályosan tette a megismételt eljárásban bizonyítás anyagává felolvasással az 1-es tanú vallomását, mivel ez a bizonyíték, az ítéleti tényállásnak nem arra a részére vonatkozott, amely körében megalapozatlanságnak tekinthető hiányosságokat jelölt meg a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság. [Be. 404. § (4)-(6) bekezdés].

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával a rendőri jelentésbe foglalt nyilatkozatok bizonyítékként történő felhasználásának az akadályáról. (ítélet 4. oldal 9. bekezdés) A rögzítettek megfelelnek az eljárásjogi elveknek, a jogszabályi rendelkezéseknek és a joggyakorlatnak is. Az ott írtakat a másodfokú bíróság csak annyiban kívánja kiegészíteni, hogy nincs akadálya annak, hogy a bíróság az eljárási pozíciójához kapcsolódó figyelmeztetést követően, a vádlottnak vagy a tanúnak a kihallgatása során a rendőri jelentésbe foglalt nyilatkozatát e személy elé tárja. Amennyiben ez alkalommal a kihallgatott személy a jelentésbe foglalt nyilatkozatát, vagy annak egy részét fenntartja, e fenntartás által a jelentésben írtak is a vallomásának a részévé válnak és bizonyítékként figyelembe vehetőek, amennyiben azonban nem tartja fenn a nyilatkozatát, nincs lehetőség arra, hogy a rendőri intézkedés során mondottakat a bíróság bizonyítékként figyelembe vegye. Egy ilyen gyakorlat nem sérti a meghallgatott személy törvényes figyelmeztetésének a szükségességével kapcsolatos rendelkezéseket és nem jelenti a bizonyíték felhasználási tilalom megkerülését sem [a Be. 78. § (4) bekezdés].

Ugyanakkor szolgálhatja a releváns tények minél teljesebb körű feltárását, mivel jellemzően a bűncselekmény helyszínén történő és ahhoz időben a legközelebb eső meghallgatás alkalmával az emlékek is a legteljesebb mértékben megtartottak lehetnek, továbbá egy személy vallomásának a következetességét is alátámaszthatja.

Az elsőfokú bíróság túlnyomórészt megalapozott tényállást állapított meg.

A törvényszék a vád keretei között valamennyi, a vádlott büntetőjogi felelőssége szempontjából releváns tényt felderített, az így megállapított tényállás csaknem hiánytalan, a tényállásban rögzítettek alapvetően megfelelnek az iratok tartalmának, továbbá az elsőfokú bíróság következtetései minden esetben megfelelnek a logika szabályainak is.

Az elsőfokú bíróság ítélete ugyanakkor kisebb megalapozatlansági hibákban is szenved, mert a tényállás néhány ponton hiányos és nem felel meg az iratok tartalmának sem [Be. 351. § (2) bekezdés b), c) pont].

A hiánytalan és iratszerű tényállás azonban a másodfokú eljárásban az iratok tartalma alapján megállapítható volt [Be. 352. § (1) bekezdés a) pont].

A másodfokú bíróság nem osztotta azt az ügyészi álláspontot, hogy a másodfokú eljárásban nincs mód a megalapozatlanság kiküszöbölésére.

A másodfokú bíróság a megalapozatlansági hibákat a következők szerint korrigálta:

- Az ítélet 1. oldalán az indokolás 3. bekezdését - a B.XX.8/2016. számú iratok tartalma alapján - úgy egészíti ki, illetve pontosítja, hogy: a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság ítéletének száma: *10.B.XX.8/2016/21.*, kihirdetésének napja helyesen: 2016. szeptember 16., a kerületi bíróság a vádlottat 8 hónap *szabadságvesztésre* ítélte, melynek végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg.
- Az ítélet 2. oldal 1. bekezdését - a Bf.XX.12.047/2016. számú iratok tartalma alapján - úgy pontosítja, hogy a másodfokú bíróság a határozatát *nyilvános ülésen* hozta meg.

- Az ítélet 3. oldal 1. bekezdését - a vádlott eljárás során beszerzett erkölcsi bizonyítványai alapján - a következő két albekezdéssel egészítette ki:
A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2016. június 3-án jogerős, 23.Bpk.30685/2016/5. számú határozatával lopás vétsége miatt 180 óra közérdekű munkára ítélte a vádlottat.
A vádlottal szemben jelen eljárás tárgyát képező cselekmény elkövetési idején két büntetőeljárás volt folyamatban, melyekben az alapos gyanú közlése is megtörtént.
- Az ítélet 2. oldal 11. bekezdésének a 3. mondatát - a vádlott megváltozott munkaképességéről szóló Békés Megyei Kormányhivatal által kiállított összefoglaló vélemény alapján - akként pontosítja, hogy: a vádlott 80%-os munkaképesség csökkenését *a végbél rosszindulatú daganata, alkohol okozta dependencia (syndroma), kevert szorongásos és depressziós zavar, valamint idült obstruktív (légúti szűkülettel járó) tüdőbetegsége eredményezi.*
- Az ítélet 3. oldal 5. bekezdésének első mondatát - a 28.B.6018/2017/11. számú tárgyalási jegyzőkönyv 7. és 9. oldalán rögzített adatok, valamint a 6962/2016. számú orvosszakértői vélemény alapján - akként pontosítja, hogy: „A 185 centiméter magas, közel egy mázsás testsúlyú a sértett, a 176 centiméter magas és közel 30 kilóval könnyebb vádlottra támadt, egy ízben pofon ütötte, de ugyanebben a pillanatban a vádlott védekezésül a nála lévő késsel egy felülről lefelé, kissé belülről kifelé irányuló, közepes erejű mozdulattal, szúrt-metszett sérülést ejtett a sértett alhasának bal oldalán”. Ugyanezen bekezdés 3. és 4. mondatában - összhangban a sértett sérülései kapcsán az ítélet 3. és 4. oldalán a 2./-8./ pontban rögzített tartalmakkal - a „vágta meg”, „megvágta” kifejezéseket *sebesítette meg*, illetve *megsebesítette* kifejezésekre cserélte.
- Az ítélet 3. oldal 8. bekezdését - a 6962/2016. számú orvosszakértői vélemény és annak a /11. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 8. oldalán megjelenő szakértői kiegészítése alapján - úgy pontosítja, hogy a hasi szúrt-metszett sérülés, *4 centiméter mélyen vezetett a hasfalba, és büntetőjogi* gyógytartama volt 8 napon túli.
- Az ítélet 4. oldal 7. bekezdését - az orvosszakértői vélemény /11. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 9. oldalán megjelenő tartalma és logikai következtetés alapján - a következő tagmondatral egészítette ki: „*a keletkezettnél súlyosabb eredmény elmaradása is e körülményeknek volt köszönhető*”.

Az így kiegészített tényállás már hiánytalan és pontos, irányadó a másodfokú eljárásban is [Be. 351. § (1) bekezdés és a Be. 352. § (2) bekezdés].

A törvényszék alapos bizonyítást folytatott le a vád tárgyává tett cselekmény valamennyi releváns körülménye tekintetében. A tényállást teljes körűen felderítette.

Az ezzel ellentétes ügyészi kifogással a másodfokú bíróság nem értet egyet.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban maradéktalanul figyelembe vette a hatályon kívül helyező határozatban megjelölt, annak alapját képező okokat és indokokat [Be. 403. §. (3) bekezdés].

Az ítéletben a bizonyítékok tartalmát - egy kivételtől eltekintve - iratszerűen rögzítette, így azokat megfelelő tartalommal vette figyelembe a bizonyítékok mérlegelése során.

A bizonyítékokat egyenként és egymással összevetve is értékelte.

A megállapított tényekből további tényekre helyes logikával következtetett.

Mérlegelésének a folyamatát részletesen bemutatta, annak logikai lépései megismerhetőek és követhetőek voltak, így pontosan megállapítható volt az is, hogy mire alapította a döntését (BH2012. 32.).

A törvényszék a bizonyítékok mérlegelése során a büntetőjogi főkérdés szempontjából leglényegesebb tényállásrész - a tettlegesség kezdeményezése és annak lefolyása - tekintetében annak a vizsgálatából indult ki, hogy a vádlott, illetve a sértett vallomásának erre vonatkozó tartalma milyen viszonyban áll az objektív adatokat feldolgozó és tudományos ismereteken alapuló orvos-szakértői vélemény tartalmával. Ez a megközelítés megfelel az ítélkezési gyakorlatban alkalmazott mérlegelési metodikának is.

Helyesen állapította meg, hogy a sértett orvosi dokumentációval igazolt, szakértői véleményben is rögzített sérülései és a sérülések keletkezésére adott orvos-szakértői vélemény pontosan illeszthető arra a mechanizmusra, amit a vádlott elismert a saját, sértett sérelmére megvalósított tettlegessége vonatkozásában. Ezzel szemben a sértett bizonyított sérülései nem magyarázhatók azzal, ahogy önmaga a tettlegesség lefolyásáról nyilatkozott.

Helyesen mérlegelte és állapította meg a törvényszék az orvosszakértők tárgyaláson adott véleménye, a sértett alsó végtagjain lévő sérülések, valamint a sértett papucsán lévő rongálódás alapján azt, hogy a sértett a lábán, különösen a lábujjain lévő sérüléseket rugó mozdulatok közben szenvedte el, ami megfeleltethető annak a vádlotti előadásnak, hogy miután maga a földre került a sértett rugdosta őt (ítélet 9. oldal 3-6. bekezdés).

Hibátlan logikai indokát adta annak a megállapításának is, hogy a sértett alkarsérülése, akkor keletkezett, amikor ököllel fejen ütötte a vádlottat és eközben belecsapott a vádlott védekezésén maga előtt tartott késébe. A vádlott beszámolt a fejére mért öklütésről és arról, hogy a sértett támadása során védekezésül a kést maga előtt tartotta. A sértett nem látta, hogy kés van a vádlottnál, tehát nem indíthatta az azzal szembeni védekezés sem. Az orvosszakértők tárgyalási véleménye szerint a sérülés megfeleltethető annak is, hogy a sértett maga csapott bele a késébe (ítélet 9. oldal 5. bekezdés).

E két tényből okszerűen következtetett arra a törvényszék, hogy a sértett szavahihetőségét a sérüléseinek a keletkezése kapcsán az orvos-szakértői vélemény megcáfolta. A megkérdőjelezett hitelességű sértetti vallomás pedig nem alkalmas a vádlott vallomásának a cáfolatára.

Megfelel a logika szabályainak az is, hogy a törvényszék a tettlegességet kezdeményező („a támadó”) személyére nézve is a vádlott vallomását fogadta el, hiszen a kezdeményezés szoros idő- és szituációbeli kapcsolatban áll a tettlegesség lefolyásával, amelyre nézve a vádlott szolgáltatott hiteles bizonyítékot (ítélet 9. oldal 8. bekezdés).

Helyesen fejtette ki az elsőfokú bíróság azt is, hogy a vádlott orvosi dokumentumokkal igazolt sérüléseinek a hiánya nem teszi kizárttá a vallomásának az elfogadását. A tettlegesség nem minden esetben jár sérüléssel, a sérülés diagnosztizálása sem minden esetben történik meg. A sérülés kialakulásának rendszerinti és elsődleges, de nem kizárólagos bizonyítási eszköze az orvosi diagnózis, illetve az orvosszakértői vélemény, ítéleti bizonyossággal a tettlegesség megtörténte, de a sérülés ténye más bizonyítékok alapján is megállapítható.

A vádlott néhány órával az események után, első kihallgatása alkalmával jelezte, hogy fájdalmai vannak a sértettől őt ért bántalmazás miatt, illetve panaszaival 2014. február 17-én orvoshoz is fordult, ekkor szubjektív panaszát - a bal alsó bordák feletti nyomásérzékenységet - az ellátásról készült ambuláns lapon a kórházban rögzítették. (nyomozati iratok 135. oldal, 10.B.XX.8/2016/16 tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldal) Ez megerősíti a vádlott vallomását a tekintetben, hogy a sértett bántalmazta őt, noha nem teszi megállapíthatóvá azt, hogy ennek során sérülése is keletkezett (ítélet 10. oldal 3. bekezdés).

Mindemellett helyesen utal a fellebbviteli főügyészség átiratában arra, hogy nem áll összhangban az iratok tartalmával az elsőfokú bíróságnak az ítélet 10. oldal 3. bekezdésében írt azon megállapítása, hogy „a tárgyaláson meghallgatott orvosszakértő szerint sem kellett lenni sérülésnek” a vádlotton. A szakértő ekkor kizárólag a pofon ütés lehetséges következményeiről nyilatkozott és nem a vádlott vallomásaiban elmondott valamennyi erőbehatás várható következményéről. Az ügyészi észrevétel megfelel a 28.B.618/2017/11. számú tárgyalási jegyzőkönyv 13. oldalán rögzítetteknek.

Ezért a másodfokú bíróság *az elsőfokú ítélet jelzett részét úgy korrigálja, hogy a 10. oldal 3. bekezdésének a 2. mondatát az ítélet indokolási részéből mellőzi.*

A fenti ítéleti megállapítás mellőzése nem teszi az elsőfokú ítéletet megalapozatlanná, illetve az elsőfokú bíróság indokolást hiányossá. A diagnosztizált sérülés hiánya nem zárja ki azt, hogy a vádlottat büntetőjogilag értékelhető támadás érte és nem zárja ki az események általa elmondott lefolyását sem. Az ítélezési tapasztalatok alapján - szakértő bevonása nélkül is - megállapítható, hogy a sérülés kialakulása függ a testet ért erőbehatás nagyságától, annak jellegétől, az érintett testtáj esetlegesen ruházattal vagy más módon védett voltától, illetve nem lehet eltekinteni attól sem, hogy egyes sérülések csak bizonyos időt követően, speciális diagnosztikai eszközökkel észlelhetők. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a sértett is hivatkozott arra a vallomásaiban, hogy ráesett a dohányzóasztalra, még sem került leírásra rajta ezzel kapcsolatos sérülés, noha testi státuszát kórházi körülmények között mérték fel az eseményt követően.

Az elsőfokú bíróság a vádlott illetve a sértett vallomását egyenként és az egyéb rendelkezésre álló bizonyítékokkal összevetve is értékelte. A mérlegelés teljes körű volt és minden esetben megfelelt a logika szabályainak. Az ügyészi fellebbezésbe foglalt egyoldalú mérlegelési szemlélet nem volt tetten érhető, a fellebbezés tartalmában az elsőfokú bíróság mérlegelését támadja, ami nem vezethet eredményre a másodfokú eljárásban.

Nem eredményezi az ítélet megalapozatlanságát az arra vonatkozó részletes bizonyítás felvétel és ezzel kapcsolatos ítéleti megállapítás hiánya sem, hogy milyenek voltak a fényviszonyok a szobában a tettlegesség idején, illetve hol helyezkedtek el a szoba egyes berendezési tárgyai.

A fényviszonyoknak - a cselekmény jogi értékelése körében kifejtettek okán - kizárólag az észlelés feltételei tekintetében lehetne jelentősége. Az bizonyosan megállapítható, hogy a láthatóságnak a feltételei annyiban adottak voltak, hogy mind a vádlott, mind a sértett észlelte a másik személy tevékenységének főbb jellemzőit, a másik haladását, végtagjainak a mozdulatait, testhelyzetének a megváltozását, mivel ilyen körülményekről mindketten beszámoltak, illetve a látás jelentősebb korlátozottságáról egyikük - így a megvilágított konyhából érkező sértett - sem számolt be. Vagyis bizonyos, hogy vallomásuk hitelét sem teszi aggályossá az, hogy esetleg nem látták a másik tevékenységét.

Nem lehet érdemi mérlegelési szempont a szoba berendezési tárgyainak a helyzete sem. Az eseményekben felborult dohányzóasztal elhelyezkedése - ami az 1-es tanú vallomása szerint a tanú ágyának a végében állt (nyomozati iratok 77. oldal) - nem szolgálhat megfelelő információval arról, hogy a szobában a sértett lépett-e az ágyáról felálló vádlotthoz és ütötte őt pofon, vagy a vádlott haladt az őt számon kérő szobában álló sértett felé és támadt rá földre döntve őt. Az 1-es tanú jelzett helyen elfekvő nyomozati vallomása szerint egy igen kis alapterületű, a vallomás szerint: „3 méternél nem több” - nyilvánvalóan oldalhosszal rendelkező - szobában zajlott a tettlegesség, amelynek földre kerüléssel kísért mozzanatai is voltak, ilyen körülmények között pedig a berendezési tárgyak felborulása nem feltétlenül jelöli ki, az azt elmozdító személy stabilitásvesztésének pontos helyét, illetve mozgásának az irányát.

A törvényszék nem alkalmazott szembesítést a vádlott és a sértett vallomásai közötti ellentmondás feloldására. Ez nem teszi döntését megalapozatlanná. A különböző személyek vallomásai közötti ellentmondás tisztázásának a szembesítést csak egy lehetséges eszköze, amely akkor alkalmazható, ha azt az eljáró hatóság vagy a bíróság „szükségessé” ítéli meg. [Be 124. § (1) bekezdés] A szükségesség keretében mérlegelni kell azt is, hogy a kihallgatásnak ettől a speciális módjától legalább részleges eredmény várható-e. A vádlott és a sértett szembesítését - amely kiterjedt a tettelegességet kezdeményező személy megállapítására is - a kerületi bíróság elvégezte, az nem vezetett eredményre, így az eljárási cselekmény a megismétlése nem volt indokolt (10. B. XX.8/2016/16. tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal).

Gondos mérlegelés eredményeként, részletesen megindokolva állapította meg a törvényszék a tényállás egyéb részeit is. Megalapozott az ítélet a cselekmény helyszíneként szolgáló szoba használata; a hajléktalan szálló házirendjének szobahasználatra vonatkozó szabálya; a sértett ittassága; a cselekmény időpontja; a sértett szobába lépésekor a vádlott ülő helyzete; a szobának a tettelegesség idejére vonatkoztatott belső megvilágításának a hiánya - „a szobában a lámpa nem volt felkapcsolva” -; a sértett sérüléseit okozó eszköz főbb paraméterei - teljes- és pengehosszúsága -; a vádlott egyszeri földre kerülése tekintetében is.

Az elsőfokú bíróság megfelelően határozta meg a vád tárgyává tett cselekmény eldöntése szempontjából releváns kérdéseket, illetve jelölte meg azokat a körülményeket, amelyeket nem tartott jelentősnek és indokolta meg az utóbbiak vonatkozásában a további részletes bizonyítás lefolytatásának a mellőzését. E körbe tartozik a vádlott cselekménykori esetleges ittasságának a további vizsgálata, illetve a kés szemléjének a mellőzése is.

Az ítélet tényállásnak a korrekcióit a következők tették indokolttá:

Kisebbségi pontatlanságok voltak észlelhetőek az alapeljárás adatainak a rögzítése során.

Mint esetleges büntetékiszabási szempont volt szükséges annak a rögzítése, ha a vád tárgyává tett cselekmény elkövetési idején olyan büntetőeljárás volt folyamatban a vádlottal szemben, amelyben az alapos gyanú közlése is megtörtént.

Ugyanilyen okból vált lényegessé a vádlott betegségeinek a részletesebb rögzítése, és a daganatos betegség „stagnálásával” kapcsolatos megállapítás mellőzése, mivel az szakkérdés, amely vonatkozásában orvosi adat nem állt rendelkezésre.

Kisebbségi számítási hiba mutatkozott a vádlott és a sértett testmagassága közötti különbség megállapításánál, melyet a közölt testmagasságokra cserélt a másodfokú bíróság.

A szúrt-metszett sérülés testbeli haladási irányára és mélységére a szakértők részletes megállapítást tettek, azzal a keletkezési mechanizmust magyarázták és e paramétereknek jelentősége volt a sérülés lehetséges következményei szempontjából is.

A sértettnek nem keletkezett vágott (vágási mechanizmussal okozott) sérülése, a hasi sérülésen kívüli valamennyi további sérülés metszett (metszési mechanizmus révén kialakult) sérülés volt, ezért a másodfokú bíróság a tényállásban írt szóhasználatot módosította.

A súlyosabb eredmény elmaradására vonatkozó konkrét megállapítás a hatályon kívül helyező határozatban megfogalmazottakra tekintettel került a tényállásba.

Törvényesen állapította meg az elsőfokú bíróság a cselekmény társadalomra veszélyességének a hiányát és erre tekintettel büntethetőségének az akadályát a büntetőtörvény jogos védelemre vonatkozó rendelkezései alapján [Btk. 22. §].

Ennek keretében jogszabályhűen idézte a Btk. 22. § (1) bekezdését és mutatta be tartalmilag a Btk. 22. § (2) bekezdésének lényegét a 4/2013. Büntető Jogegységi határozatban írtaknak megfelelően.

Ugyanakkor tévedett az elsőfokú bíróság a jogos védelmi helyzet milyensége tekintetében, amikor a vádlott cselekményét az un. „szituációs” jogos védelem egyik törvényi esetének tekintette. [Btk. 22. §. (2) bekezdés ba) pont]

A törvényszék azt állapította meg, hogy a sértett úgy intézett jogtalan támadást a vádlott ellen, hogy éjjel behatolt a vádlott magánlakásnak tekinthető helyre. A sértett ilyen magatartását törvényi védelem miatt, a vádlott élete ellen intézett támadásnak, ezzel szembeni védekezését további vizsgálat nélkül szükségesnek, ezen belül szükségességében is arányosnak, tehát jogszerűnek kell tekinteni.

Az elsőfokú bíróság csak részben határozta meg a joggyakorlatnak megfelelő tartalommal a szituációs jogos védelem jelen esetben releváns feltételeit, részben attól eltérve, indokolatlanul tágította az irányadó elveket és szempontokat.

Mind a „lakás”, mind az „éjjel” fogalmát a magánlaksértés bűncselekményével kapcsolatban alakította ki az ítélkezési gyakorlat. E fogalmak a hivatkozott jogegységi határozatban írtak szerint azonos tartalommal alkalmazandóak a jogos védelmi helyzet szituációs feltételeinek a vizsgálata során is (4/2013. BJE. 2. pont).

Helyes a törvényszéknek az a megállapítása, hogy a sértett a vádlottat a magánlakásában támadta meg. A joggyakorlat, lakásnak tekint minden olyan zárt helyet, amely rendeltetésszerűen emberek tartózkodási helyéül és rendszeres éjjeli szállásul szolgál. Lakásnak kell tekinteni azokat a helyiségeket is, amelyek ideiglenes jelleggel szolgálnak lakhatási célokat, ezért lakásnak minősül többek között, a szállodai,- szanatóriumi,- kollégiumi szoba. Jelen esetben magánlakás volt a hajléktalan szálló vádlott részére biztosított lakószobája is.

Tévedett az elsőfokú bíróság azonban, amikor azt állapította meg, hogy a sértett éjjel intézett támadást a vádlott személye ellen. A joggyakorlat szerint éjjeli elkövetésnek azt kell tekinteni, ha a cselekmény a helyi viszonyoknak és szokásoknak megfelelő, éjszakai nyugalomra használt idő alatt valósult meg, ami alatt városokban általában az este 11 órától hajnali 5 óráig terjedő időt, kisebb helyeken azonban - a helyi szokások függvényében - az este 10 órától hajnali 5 óráig terjedő időt kell érteni.

A 21 óra körüli elkövetés még kisebb helyeken sem értékelhető éjszaka megvalósítottnak (BH1983. 347.).

A napszak értelmezési körében tehát a tényleges fényviszonyok és a megtámadott személy éberségi állapota nem releváns tényezők (EBH2017. B.20. [20] pontjában írt álláspont).

Jelen esetben a sértett a fővárosban, 21 óra 30 perc után néhány perccel ment be a vádlott szobájába, ami a fenti elvek alapján - szemben a törvényszék álláspontjával - nem tekinthető éjszaka megvalósított cselekedetnek. Ezen túlmenően a szállón az éjszakai nyugalom rendszerinti ideje sem állt még be, nem csak a vádlott és sértett, hanem más szállólakók is ébren voltak, a napi rendes tevékenység körébe tartozó életvitelszerű tevékenységet végeztek.

Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy amennyiben a cselekmény valóban a büntetőjog fogalma szerinti éjszaka valósult volna meg, az elsőfokú ítélet tényállása alapján elsődlegesen a „szituációs” jogos védelemnek azt az esetét kellett volna megállapítani, amikor a személy ellen intézett támadást éjjel valósítja meg a támadó [Btk. 22. §. (2) bekezdés aa) pont].

A fent kifejtettek szerint a cselekmény jogi megítélése szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a vádlott szobájában milyen fényviszonyok uralkodtak a cselekmény idején. Ennek az elsőfokú ítéletben megállapítottakhoz képest, részletezőbb rögzítése szükségtelen, így nem is alapozhatja

meg a tényállás felderítetlenségét, és ezen keresztül az ítélet megalapozatlanságát sem. E vonatkozásban a másodfokú bíróság nem osztotta az ügyészi fellebbezésben foglaltakat.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint ugyanakkor az irányadó ítéleti tényállás alapján megállapítható, hogy a terhelt jogosan védekezett jogtalan támadással szemben, védekezése szükséges és a szükségessége tekintetében arányos is volt [Btk. 22. § (1) bekezdés].

A sértett azzal, hogy egy megelőző szóváltást követően, bement a vádlott szobájába, indulatosan a vádlott felé indult, majd a vádlottat egy ízben pofon ütötte, testi épség elleni jogtalan támadást intézett a vádlottal szemben. A sértett fellépése egyben a támadás folytatásának a lehetőségét is magában hordozta, melyet önmagában az is bizonyít, hogy a sértett - mert észre sem vette a vádlott késszúrását, majd késsel történő hadonászását - tovább bántalmazta a vádlottat, őt a földön rugdosta, fejét ököllel megütötte. A sértett támadása és súlyában felmérhető következménye a vádlott testi épségének sérelmével közvetlenül fenyegető büntetőtörvényben meghatározott magatartás volt [Btk. 164. § (1) bekezdés, ahol a lehetséges eredmény realitással a (2) bekezdésben meghatározottól a (8) bekezdésben meghatározottig terjedő büntetőjogi védelem körében mozgott].

A vádlottnak a késszúrása a további támadás elhárítását célozta, így annak szükségessége nem vitatható.

A vádlott nem lépte túl az elhárítás szükségességének a mértékét. Tény, hogy a sértett eszköz nélkül támadott rá a vádlottra, amely támadással szemben a vádlott az élet kioltására alkalmas eszközzel védekezett, és ezzel a sértettnek súlyos büntetőjogi megítélésű sérülést okozott. A szükségesség mértékének a vizsgálata, a tényleges erőviszonyok vizsgálata, amely nem korlátozódhat az egymással szemben álló eszközök vizsgálatára, hanem szükségessé teszi a támadó és a megtámadott testi adottságainak, fizikai és egészségi állapotának, adott esetben életkorának, vagy több résztvevő esetén a számbeli viszonyoknak a vizsgálatát is (Azonos elvek mentén: EBH2009. 1938., BH2012. 140., BH2008. 260., BH2002. 212.).

Jelen esetben a sértett magassága és testsúlya alapján önmagában is igen jelentős erőfölényben állt a vádlottal szemben, a vádlott emellett egészségi állapotában is megromlott személy volt, aki többek között légzési elégtelenséggel is küzdött, a vádlottnak számolnia kellett a sértett ittas állapotával is, amely köztudottan lerontja a morális fékeket és magában hordozza a támadói magatartás fokozott kritikálanságának a lehetőségét is. Ilyen körülmények között a vádlott eszközzel történő védekezése arányában is szükséges volt a sértett támadásának az elhárítására.

A jogos védelemben elkövetett cselekmény társadalomra veszélyessége hiányzik, így nem is büntetendő [Btk. 4. § (1) bekezdés, és 15. § e) pont].

A bíróság a vádlottat csak akkor mondhatja ki bűnösnek, ha megállapítja, hogy bűncselekményt követett el és büntethető [Be. 330. §. (1) bekezdés, Be. 6. § (3) bekezdés c/ pont].

Ha ilyen formában a vádlott bűnössége nem állapítható meg, a bíróság a vádlottat a vád alól felmenti [Be. 331. § (1) bekezdés].

Ennek megfelelően helyesen mentette fel a törvényszék a vádlottat az ellene testi sértés büntettének a kísérlete miatt emelt vád alól a másodfokú bíróság által az indokolásban helyesbített, a cselekmény büntetendőségét kizáró okból.

Törvényes a lefoglalt bűnjel sorsával kapcsolatos és bűnügyi költség viselésére vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezés is [Be. 155. § (1) és (4) bekezdés, 339. (1) bekezdés].

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Fővárosi Törvényszék 28.B.618/2017/11. számú ítéletét a Be. 361. § (1) bekezdés szerinti nyilvános ülésen, a Be. 371. § (1) bekezdése alapján, helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viseléséről az elsőfokú ítélettel azonos jogszabályi alapon rendelkezett [Be. 339. (1) bekezdés, Be. 381. § (1) bekezdés].

Budapest, 2017. év november hó 7. napján

Dr. Ujvári Ákos s.k.
a tanács elnöke

Dr. Fülöp Ágnes Katalin s.k.
előadó bíró

Dr. Patassy Bence s.k.
bíró

A Fővárosi Törvényszék 28.B.618/2017/11. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 16.Bf.232/2017/16. számú végzése folytán mai napon jogerős és végrehajtható!

Budapest, 2017. év november hó 7. napján

. Ujvári Ákos s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
tisztviselő